

פֶּתַח דָּבָר

לקראת שבת פרשת ויקרא, הננו מתכבדים להגיש לקהל שוחרי התורה ולומדיה, את הקונטרס 'לקראת שבת' (גליון פה), והוא אוצר בלום מתוך רבבות עניני חידוש וביאור שבתורת נשיא ישראל ומנהיגו, כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש בהרלוי"צ זצוקללה"ה נבג"מ זיע"א.

וזאת למודעי, שבדרך כלל לא הובאו הביאורים בשלימותם, ובאיזהו מקומן אף עברו עריכה קלה, ושגיאות מי יבין. ועל כן פשוט שמי שבידו הערה או שמתקשה בהבנת הביאורים, מוטב שיעיין במקורי הדברים (כפי שנסמנו בתוכן העניינים), שם נתבארו הדברים באריכות, במתיקות ובתוספת מראי מקומות.

* * *

ויה"ר שנזכה לקיום היעוד "כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים", ונזכה לשמוע תורה חדשה מפיו של משיח, "תורה חדשה מאיתי תצא", במהרה בימינו ותיכף ומיד ממש.

בברכת שבתא טבא,
מכון אור החסידות

נדפס באדיבות
The Print House
538 Johnson ave.
Brooklyn, NY 11237
(718) 628-6700

יוצא לאור על ידי
מכון אור החסידות
845 Eastern Parkway
Brooklyn, NY 11213
(718) 732-9018

תוכן העניינים

מקרא אני דורש

הביאור בכך שכתבה התורה את דיני קרבנות הנדבה תחילה, אף שמצד הסברא קרבנות החובה קודמים, בהקדם הביאור בכך שקרבנות הציבור אינם כתובים בפרשתנו.

(ע"פ לקוטי שיחות חלק יז עמ' 9 ואילך)

יינה של תורה

ביאור סדר עבודת הקרבנות בנפש האדם, דצריך תחילה לבדוק את ה'בהמה' שתהיה 'תמימה' ואח"כ לשחטה, ועי"ז 'להקריב' את הנפש הבהמית לקב"ה.

(ע"פ לקוטי שיחות חלק א עמ' 205 ואילך)

חידושי סוגיות

מביא ב' גרסאות ברמב"ם בנוגע למביא חטאת על חלב שאכל אמש, ומבאר את סברות מחלוקתם, בהקדים הסברת החילוק בין עולה לחטאת, דעפ"ז אתי דבחטאת גופא ישנם ב' עניינים, שבהם חלקו ב' הגרסאות.

(ע"פ לקוטי שיחות חלק לב עמ' 7 ואילך)

הוספה – דרכי החסידות

פתגמים, סיפורים וביאורים בענין אהבת ואחדות ישראל ודרישת טובת זולתו.

(פתגמים מלוקטים מתורת כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ מליובאוויטש)

מקרא אני דורש

הצורך לכתוב תחילה את דיני קרבנות הנדבה

הביאור בכך שכתבה התורה את דיני קרבנות הנדבה תחילה, אף שמצד הסברא קרבנות החובה קודמים, בהקדם הביאור בכך שקרבנות הציבור אינם כתובים בפרשתנו

א. הסדר שבו כתובים הקרבנות בפרשתנו הוא, שבתחילה, מוזכרים קרבנות הנדבה - עולה, מנחה ושלמים, ורק אח"כ מוזכרים החטאת והאשם, שהם קרבנות חובה. ולכאורה אינו מובן מדוע פותחת התורה בדיני קרבן הנדבה תחילה, והרי לכאורה לכל לראש נחוץ יותר לדעת את דיני קרבנות החובה, שמוכרחים להביא, ורק אח"כ את דיני הקרבנות שהם רק נדבה.

ב. ויובן זה בהקדים תמיהה נוספת:

מדוע כותבת התורה תחילה את דיני קרבנות (החובה של) יחיד, ולא את דיני קרבנות הציבור, דלכאורה, איפכא מסתברא, דתחילה צריכים לומר את מה שנוגע לכלל הציבור, ורק אח"כ את שנוגע רק ליחידים?

ואף שאפשר לבאר מדוע הוקדמו קרבנות היחיד לציבור, שזהו מפני שקרבנות הציבור קבועים בזמנים מיוחדים (שבת, יו"ט וכו'), משא"כ קרבנות היחיד שיכולים להיות בכל עת. אמנם עדיין אין זה מבאר מדוע לא נכתבו כלל דיני קרבנות הציבור בפר' ויקרא, אלא רק לאח"ז - בפר' אחרי, אמור ו(בעיקר בפר') פנחס?

ג. הביאור בכל זה:

מפשטות הכתובים עולה, כי פרשת הקרבנות שבפרשתנו נאמרה לפני הצינוי על סדר החינוך

דאהרן ובניו בשמיני למילואים. והטעם ע"כ מובן בפשטות שהרי מוכרחים להיאמר דיני הקרבנות וכו', דהרי אהרן ובניו צריכים היו לדעת זאת לצורך עבודתם בשמיני למילואים.

וכך גם בנוגע לבנ"י, שצריכים להודיעם את דיני הקרבנות, בכדי שידעו איזה קרבן הם יכולים (או צריכים) להביא בשמיני למילואים.

וממילא מובן, שלא היה אז צורך להודיע את דיני קרבנות הציבור (דיו"ט וכו') שכתובים בפרשיות שלאח"ז, מפני שאז נאמרו רק דיני הקרבנות שהיו (או שיכולים להיות) נוגעים באותו זמן.

ואפילו קרבנות הציבור שהקריבו בימי המילואים, שלא היו מ"אותן שנצטוו בו ביום" (שאותן הקריב אהרן. (רש"י פקודי מ, ט)), וכמו קרבן מוסף דשבת ור"ח, לא היה צורך להודיע עליהן. דמכיוון שבשבעת ימי המילואים הקריב משה את כל הקרבנות, לא היה צורך לומר זאת לכל בנ"י, דהרי משה רבינו ידע איזה קרבנות צריכים להביא, וכיצד להקריבם וכו'.

ד. ועפ"ז מובן היטב מדוע פותחת התורה בדיני קרבנות הנדבה. דהרי אין מסתבר לומר שבשבעת ימי המילואים עברו ישראל על חטאים (ונתחייבו ע"כ קרבנות חובה), ובפרט ביום השמיני, שאז היתה השראת השכינה במשכן, שזו היתה "עדות לישראל שויתר להם הקב"ה על מעשה העגל" (רש"י ריש פר' פקודי), ובוודאי שלא היו בזמן זה חוטאים.

ומאידך מסתבר מאוד לומר, שבני ישראל, שנתנו למלאכת המשכן בנדיבות גדולה ביותר, הרי מיד שיהיה באפשרותם להביא קרבנות למשכן, יביאו קרבנות נדבה.

ולכן כתבה התורה תחילה את דיני הקרבנות שהיה מסתבר שיביאו מיד בהקמת המשכן - קרבנות הנדבה, ורק לאחמ"כ את דיני קרבנות החובה.

יינה של תורה

"אדם כי יקריב" – להקריב את הנפש הבהמית לקב"ה

ביאור סדר עבודת הקרבנות בנפש האדם, דצריך תחילה לבדוק את ה'בהמה' שתהיה 'תמימה' ואח"כ לשחטה, ועי"ז 'להקריב' את הנפש הבהמית לקב"ה

א. בתחילת פרשתנו נאמר "אדם כי יקריב מכם קרבן לה". וידועה השאלה בזה, דלשון הכתוב דורש ביאור, דלכאורה הול"ל "אדם מכם כי יקריב", ומהו "אדם כי יקריב מכם" - דלא כפשטות משמעות הכתוב דהמדובר הוא באדם שמביא קרבן מן הבהמה?
ומבואר ע"כ בתורת החסידות, דהכוונה בפסוק זה היא לבאר את תוכנם הרוחני של הקרבנות בעבודת האדם.

דהנה אמרו רז"ל (של"ה סט, א) עה"פ "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" (לשון רבים) - שהכוונה בזה היא "בתוך כל אחד ואחד מישראל". ומכך מובן, שכל העבודות שהיו במשכן הגשמי, ישנם גם בעבודת המקדש הרוחני ש"בתוך כל אחד ואחד".

וזהו "אדם כי יקריב", דהפסוק עוסק באדם שרוצה להתקרב לאלקות (קרבן מלשון קירוב), שזה נעשה ע"י "מכם קרבן לה" - דהאדם צריך להקריב ממנו עצמו לקב"ה, וכמו שיתבאר להלן.

ב. בענין זה (דהקרבת הקרבן בעבודת האדם) ישנם ב' פרטים (כפי שמפרט הכתוב): א) "מכם" - הקרבן מן הנפש האלקית שבאדם. ב) "מן הבהמה" - הקרבן מן הנפש הבהמית שבאדם (שבזה גופא ישנם כמה סוגים ודרגות - "מן הבקר ומן הצאן", כמבואר בארוכה בתורת החסידות). אך

עיקר הכוונה והתכלית היא אינה העבודה של הנפש האלקית עם עצמה, אלא בכך שהיא "מבררת" ומעלה גם את הנפש הבהמית.

ובעבודה זו ישנם כל פרטי סדר העבודה דהקרבת הקרבן :

דהנה, העבודה הראשונה בהקרבת הקרבן הגשמי היא, לבדוק את הבהמה שתהיה תמימה בלא מום. וכך הדבר גם בעבודה הרוחנית, שלפני "הקרבת" הנפש הבהמית, צריך להשתדל שלא יהיה בה מום. ולכן צריך האדם 'לבדוק' היטב בכל פינות נפשו - בשכלו ובמידותיו, ובפרט במחשבתו, דיבורו ומעשיו, כדי למצוא בהם את הפרטים שאינם ראויים ולתקנם.

ובכדי שתהיה הבדיקה כדבעי, ולא כ"מצוות אנשים מלומדה", צריך האדם להתבונן בכך שענין זה הוא נוגע לחיי נפשו ממש, דאז תהיה הבדיקה כדבעי, וגם התיקונים הדרושים יתבצעו כדבעי.

ג. והנה, לאחר בדיקת ה'בהמה', שנמצאת 'תמימה' בלא מום, צריך לשחטה.

וכמו שבקרבן הגשמי ענין השחיטה הוא, שגוף הבהמה נשאר שלם, אלא שמוציאים ממנה את החיות שלה, כך גם בעבודה הרוחנית, דענין השחיטה בה הוא – הוצאת רוח החיים וההתלהבות שבענינים הגשמיים. דהיינו, דעצם השימוש בענינים הגשמיים נשאר בשלימות, רק שמתעסקים בהם בלא 'רתיחת הדמים', והשימוש בהם הוא רק כדי לקבל על-ידם תוספת כח בעבודת השם, דזהו הציווי ד"בכל דרכיך דעהו", או באופן עמוק יותר – דלא זו בלבד שהדברים הגשמיים ינוצלו לצורך ענייני קדושה, אלא שהם עצמם ייהפכו לדברי מצוה וקדושה – כאכילת שבת ויו"ט, ציצית מצמר גשמי וכו'.

ואז, לאחר ה'שחיטה', אפשר כבר לעשות את עבודת ה'הקרבה', שהגוף ונפש הבהמית ייכללו באש האלקית שבנשמה ("רשפיה רשפי אש שלהבת י-ה"), שהיא האהבה של הנשמה לקב"ה – שגם הנפש הבהמית מתעוררת באהבה לה' ככתוב "ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך" ואמרו רז"ל (ברכות נה, ב) "בשני יצריך".

חידושי סוגיות

ב' גדרים בכפרת קרבן החטאת

מביא ב' גרסאות ברמב"ם בנוגע למביא חטאת על חלב שאכל אמש, ומבאר את סברות מחלוקתם, בהקדים הסברת החילוק בין עולה לחטאת, דעפ"ז אתי דבחטאת גופא ישנם ב' עניינים, שבהם חלקו ב' הגרסאות

"והביא קרבנו שעירת עזים... על חטאתו אישר חטא" (ויקרא ה, כח)

על חלב שאכל היום ואם הביא כפר⁶. היינו, שהדין דחטאת שהפרישה על חלב שאכל אמש לא יביאנה על חלב שאכל היום, הוא רק איסור לכתחילה (מדרבנן⁷), אבל בדיעבד אם הביא כפר.

אבל יש גורסין ברמב"ם⁸ "ואם הביא לא כפר" - שאין חילוק אם הופרשה החטאת על חטא אחר (כמו חלב על דם) או על חטא זה

ב' גרסאות ברמב"ם בנוגע לחטאת על חלב שאכל אמש

א. כתב הרמב"ם¹: "המפריש חטאתו על החלב שאכל לא יביאנה על השבת שחלל או על הדם שאכל שנאמר² והביא קרבנו שעירת עזים וגו' על חטאתו אשר חטא עד שיהי' קרבנו לשם חטאו, לא שיקריבנה מחטא על חטא³. ואם הקריב פסלה⁴. יתר על זה אמרו⁵ הפריש חטאתו על חלב שאכל אמש לא יביאנה

(6) כך גריס הר"י קורקוס, הובא בכס"מ שם. וכ"ה בקרית ספר להמבי"ט שם. וראה לח"מ. תוי"ט כריתות שם (פ"ו מ"ז). ועוד.

(7) לח"מ שם. וראה קרית ספר שם.

(8) כך הי' הגירסא לפני התוי"ט. ועוד. וכ"ה דעת התוס' ב"ק סו, ב (ד"ה דגול קרבן). מאירי ור' עזריאל (הובא בשטמ"ק) - נזיר כח, א.

(1) הל' שגגות פ"ג ה"ג.

(2) פרשתנו ד, כח.

(3) משנה כריתות (כו, ב) ובגמ' שם.

(4) כדעת ר' אחא בר"י דרבא - זבחים ט, ב.

(5) משנה כריתות שם.

מבאר החילוק בין עולה לחטאת

ב. והוא בהקדם ביאור טעם החילוק בין עולה (הבאה על מ"ע¹⁵) לחטאת (הבאה על מל"ת), דגם אם עבר על כמה מ"ע מתכפר בעולה אחת¹⁶, משא"כ חטאת "על כל חטא וחטא בעי לאיתויי"¹⁷ (ובזה גופא - "על כל פעם ופעם"¹⁸).

ברש"י¹⁹ כ' הטעם שעולה מכפרת על כמה מ"ע, "שהרי לא חייב הכתוב להביאו שתחייב²⁰ על כל עשה ועשה אלא דורון בעלמא" - כדאיתא בגמ'²¹ "חטאת למה באה . . לפני עולה", כי היא (החטאת) כמו "פרקליטי שנכנס" ("כאדם שסרח במלך וריצהו ע"י פרקליטין"²²) ועולה היא כמו הדורון, שלאחרי ש"ריצה פרקליט נכנס דורון אחריו"²¹ (כ"שבא להקביל פניו מביא דורון בידיו"²²).

אבל לכאורה דורש הסברה - כיון ששלמות הכפרה ("שיתרצה לו לראות פני המלך"²³) לא באה אלא ע"י דורון זה, מדוע אין צורך בהבאת דורון בהמשך לכל כפרה וכפרה?

כתוב זה לשלול גם חטא ממין זה (שנודע לו אודותו אחר כפרת הראשון).

(15) תו"כ (ורש"י) פרשתנו א, ד.

(16) זבחים ה, ב. ו, א ואילך. ז, ב.

(17) שם ו, א.

(18) ל' אדה"ז - תניא אגה"ת רפ"ג. וראה לקמן סעיף ד.

(19) זבחים ו, א ד"ה כיון.

(20) בשטמ"ק שם "שתחייבנו". וראה גם גירסת הב"ח שם.

(21) זבחים ז, ב.

(22) רש"י שם ד"ה עולה. וראה גם אגה"ת פ"ב.

(23) ל' אדה"ז באגה"ת שם. ושם, ד"לשון מכפרת וכן מ"ש בתורה (פרשתנו שם) ונרצה לו לכפר עליו אין זו כפרת נפשו אלא לכפר לפני ה' להיות נחת רוח לקונו". וראה גירסת השטמ"ק בפרש"י שבהערה 19: דורון בעלמא הוא וכתוב

עצמו (של אתמול) דבכל אופן ה"ז הקרבה "מחטא על חטא", וגם אם הביא חטאת שהפרישה על חלב שאכל אמש על חלב שאכל היום - "לא כפר" (גם בדיעבד).

והנה בפשטות פלוגתא זו (בין שתי הנוסחאות) תלוי' בפירוש הכתוב "והביא קרבנו גו' על חטאתו אשר חטא" - דלהגירסא "ואם הביא כפר", "שפיר קרינן בי' קרבנו על חטאתו כיון שהוא על אותו מין"⁹, משא"כ להגירסא "ואם הביא לא כפר", הפירוש ב"על חטאתו" הוא שצ"ל "לשם חטאתו ממש"ם¹⁰ - לשם חטא זה ממש שעבר עליו.

אבל נוסף לזה שזה גופא (הפלוגתא בפירוש הכתוב) דורש הסברה - קשה לפרש דלהרמב"ם "שפיר קרינן בי' קרבנו על חטאתו כיון שהוא על אותו מין", שהרי הרמב"ם¹¹ פסק כר' יוחנן¹² שלמד מכתוב זה דכשאכל שני זיתי חלב בהעלם אחד, אם נודע לו על הראשון וחזר ונודע לו על השני מביא שנים, כי "חטאתו אשר חטא" משמעו - "על כל חטאת וחטאת יביא"¹³, הרי שלהרמב"ם הלשון "חטאתו אשר חטא" אין פירושו מין החטא אשר חטא, אלא חטאו ממש, חטא פרטי זה שעבר עליו¹⁴.

ולכן נ"ל שחילוק זה (בין הגירסאות) תלוי בעצם גדר כפרת החטאת, כדלקמן.

(9) כס"מ שם. וראה קרית ספר שם.

(10) לח"מ שם.

(11) הל' שגגות פ"ו ה"ט.

(12) שבת ע"א, ב. - וראה נ"כ הרמב"ם שם (ה"ט והי"א).

ואכ"מ.

(13) רש"י שם ד"ה על חטאתו.

(14) וגם לר"ל שפליג שם על ר"י, הרי ס"ל "ההוא [חטאתו אשר חטא]" לאחר כפרה, דאם נודע לו על השני לאחרי שנתכפר לו על הראשון מביא שני, ונמצא שגם לשיטתו בא

התניא והשו"ע - "דהיינו שיגמור בלבו בלב שלם לבל ישוב עוד לכסלה למרוד במלכותו ית' ולא יעבור עוד מצות המלך ח"ו הן במ"ע הן במל"ת". כלומר: גמירת הלב דתשובה צ"ל לא רק שלא יעשה עוד הפעם חטא זה שעבר עליו (כפשוטו ל' הרמב"ם²⁹ "שיעזוב החוטא חטאו כו' ויגמור בלבו שלא יעשהו עוד"), אלא שלא יעבור על שום מצוה ("הן במ"ע הן במל"ת")³⁰, וגם "שיגמור בלב שלם לבל ישוב . . . למרוד במלכותו ית'" (ומפשוטו ל' אדה"ז משמע שזה מעכב במצות התשובה שמן התורה).

ובטעם הדבר יש לומר:

בעשיית חטא (אפילו חטא אחד) - שני ענינים: א) הרע שבמעשה פרטי זה. ב) כיון שכל מצוה ומצוה ה"ה "מצות המלך", לכן, ע"י עשיית עבירה, איזו שתהי', הרי האדם בגדר מורד במלכותו ית'. וכדי לתקן מרידה זו צריך לקבל עליו מחדש עול מלכות שמים³¹ (שלא למרוד במלכותו ית') ועול מצות³¹ ("לא יעבור עוד מצות המלך ח"ו הן במ"ע הן במל"ת").

ובזה יובן הטעם שעולה מכפרת על כמה מ"ע מפני שהיא "דורון":

פעולת "דורון" אינה מחילת עון (וביטול העונש)²⁴ אלא שיוכל "לראות פני המלך". וענין זה שייך לקבלת עול מלכותו ית'. דמחילת עון (הפוטרת אותו מעונש) שייכת לעזיבת הטא; אבל ראיית פני המלך תלוי' בזה שהמלך יסכים לראותו, כי יתרצה לקבל אותו לעבד וכו', וזה תלוי בקבלת עול מלכותו ית', שזה מתבטא ע"י

ואין לומר שזהו מפני שהאדם כבר עשה תשובה ונתכפר לו עונו לגמרי²⁴ (כמחז"ל²⁵ עבר על מ"ע ושב אינו זו משם עד שמוחלין לו) - שהרי גם חטאת לא מכפרת אלא על השבין²⁶, וכפסק הרמב"ם²⁷ ד"בעלי חטאות . . . אין מתכפר להן בקרבנם עד שיעשו תשובה ויתודו וידוי דברים", וכמודגש גם במשל הנ"ל שחטאת היא כמו "פרקליט שנכנס", שזה יתכן רק לאחר שהאדם מתחרט על מעשיו, אלא שכדי לרצות את המלך שימחול לו צריך לפרקליט. ומ"מ אמרינן, דאף שהאדם כבר עשה תשובה נכונה על כל חטא וחטא בפני עצמו, מ"מ צריך "פרקליט" בפני עצמו על כל חטא וחטא; ומדוע לענין "דורון" מספיק שיביא רק אחד על כמה מ"ע?

ויש לומר הביאור בזה:

בהגדרת "מצות התשובה מן התורה" - שהיא "עזיבת החטא בלבד"²⁸ - כתב אדה"ז²⁸ - בעל

ונרצה לו מלמד שנתרצה מכל להקב"ה (אבל בב"ח שם גירסא אחרת בפרש"י). וראה הערה הבאה.

אבל בראב"ע, רמב"ן ועוד פרשתנו (א, ד) ד"ונרצה לו" פירושו כפרת העונש. וברמב"ן שם, שהיא כפרה חמורה יותר מכפרת החטאת, כי העולה "יכפר על המזידים שאינם רצויים לפניו", משא"כ חטאת באה על השוגג, ד"אע"פ שחטא, רצוי השם הוא". ואכ"מ.

(24) כפרש"י זבחים ז, ב ד"ה עולה: אינה באה לכפר על עשה כפרה ממש אלא אחר שכפרה התשובה על העשה היא באה כו'. וכ"כ באגה"ת שם. ועייג"כ שו"ע אדה"ז או"ח (מהד"ק) ס"א סי"ב. אבל ראה סוף הערה הקודמת.

(25) זבחים שם. וש"נ. רמב"ם הל' תשובה פ"א ה"ד.

(26) שבועות ג, א וברש"י שם ד"ה חטאות [אבל בכריתות ז, א שהכוונה ב"שבין" כאז היינו דאמר יכפר עלי חטאתי. וכ"ה ברמב"ם הל' שגגות פ"ג ה"י "השבים המאמינים בכפרתן". אלא שגם להרמב"ם אין החטאת מכפרת בלי תשובה, ככפנים].

(27) הל' תשובה פ"א ה"א.

(28) אגה"ת פ"א (צא, ריש ע"א).

(29) הל' תשובה פ"ב ה"ב.

(30) וראה רמב"ם שם ה"ד "משנה מעשיו כולן לטובה".

(31) ראה משנה ברכות רפ"ב (יג, א). מכילתא יתרו כ, ג.

הקרבת העולה.

ידי עשיית חטא זה, ורק אז נתכפר עונו, כי כל זמן שרע זה עדיין בו, א"פ שיומחל לו החטא [ועפ"ז מבאר רבינו הזקן (באגרת התשובה³⁵) הטעם שאם עבר על מל"ת תשובה תולה ויוה"כ מכפר³⁶ - כי התשובה לחוד אין בכחה לטהר הנפש לגמרי מהחטא, ולכך אין כפרה עד יוה"כ שמתהר את בני, כמ"ש³⁷ "וכפר על הקודש מטומאות בני ומפשעיהם. . לפני ה' תטהרו"]³⁸.

ומעתה יש לחקור בהא שהעובר על ל"ת בשוגג חייב חטאת (ולא מספיקה תשובה לחוד כעובר על עשה) - בשביל איזה פרט וענין (משני ענינים אלה) זקוקים להקרבת:

(א) בשביל טהרת הנפש³⁸ - דכשם של"ת (במזיד³⁹) חלוקה מעשה לענין כפרה בזמן הזה⁴⁰, שבל"ת צריכים ליוה"כ לטהר נפשו מהרע שנדבק בה על ידי מעשה העבירה ולא די בתשובה לחוד [משא"כ בביטול עשה, שכל ענינו הוא רק זה ש"מרד במלכותו ית' ולא עשה מאמר המלך⁴¹ הרי ע"י התשובה לחוד - שמקבל ע"ע עול מלכות שמים ועול מצות - מוחלין לו מיד] - כך הוא בשוגג (בזמן הבית), שהצורך בהקרבתו הוא כדי לקנח ולטהר את הנפש מהחטא שנדבק בה על ידי מעשה העבירה.

(ב) מפני שאין גמירת לבו של האדם "שלא יעשהו עוד" מתקבלת אצל הקב"ה אלא כאשר

ולכן מהני עולה אחת על כמה מ"ע - כי הריצוי של קרבן עולה הוא בשייכות לקבלת עול מלכות ועול מצות של האדם, מה שמקבל על עצמו "לבל ישוב. . למרוד במלכותו ית' ולא יעבור עוד מצות המלך ח"ו הן במ"ע הן במל"ת", וכיון שקבלה זו כוללת כל המצות כולן כאחת³² - הרי גם הריצוי על קבלה זו אינו שייך וקשור עם פרטיות של חטא, או לכל חטא בפ"ע.

משא"כ הכפרה (דחטאת) ה"ה כפרת העון, (בפשטות) שייכת לחטא המסוים שעבר עליו, ולכן צריך חטאת בפ"ע על כל חטא וחטא.

חוקר בטעם חיוב החטאת לעובר על ל"ת בשוגג

ג. אמנם, גם הכפרה והמחילה על חטא יש בה שני ענינים:

(א) עזיבת מעשה חטא זה, דהיינו "שיעזוב החוטא חטאו. . ויגמור בלבו שלא יעשהו עוד" - דכאשר הקב"ה רואה שהאדם מקבל עליו באמת "שלא יעשהו עוד" (ובפרט באופן ש"יעיד עליו יודע תעלומות שלא ישוב לזה החטא לעולם³³) מכפר עונו ומוחל לו העונש.

(ב) חרטה על העבר (ווידוי דברים) שע"י ז' פועל עקירת (ביטול) הרע³⁴ ש"נכנס" בו, על

35 רפ"א.

36 יומא פו, א. רמב"ם שבהערה 25.

37 אחרי טז, שם, ל.

38 וכן משמע ברמב"ן פרשתנו (ד, ב).

39 ראה חסדי דוד לתוספתא יומא פ"ד, ט.

40 כי ד' חלוקי כפרה הם בזמן הזה (ראה רמב"ם הל' תשובה פ"א ה"ג-ד ובלח"מ שם).

41 ל' אדה"ז אנה"ת שם.

32 וכפשטות הענין, דאף אם עבר על כמה חטאים, מספיקה קבלת עול מלכות פעם א' (באמת ובלב שלם) עבור כל החטאים; משא"כ עזיבת החטא (גמירת הלב שלא לעשות חטא זה עוד) וכש"כ חרטה על העבר - ה"ה על כל חטא בפ"ע.

33 רמב"ם שם ה"ב. - נת' בארוכה בשיחת פורים תשמ"ו.

34 ראה ספר המצות להצ"צ מצות וידוי ותשובה פ"א.

אין הלכלוך גדול כ"כ ויכול להעביר רע זה על ידי תשובה לחוד (משא"כ במזיד שצריך ליוה"כ, כנ"ל) [

עפ"ז מבאר ב' הגרסאות הנ"ל

ד. ויש לומר, שבזה מחולקת שתי הגרסאות הנ"ל ברמב"ם:

להגירסא "אם הביא כפר" - שהקרבתן שהפריש על חלב שאכל אמש יכול לכפר (בדיעבד) על החלב שאכל היום - כפרת החטאת שייכת לריצוי המלך, שתתקבל אצלו גמירת לבו של האדם "שלא יעשהו עוד". דכיון שמדובר באותו מין חטא (אכילת חלב), והרי הקבלה היא "שלא יעשהו עוד" (ובפרט אם הוא באופן ש"יעיד עליו יודע תעלומות שלא ישוב לזה החטא לעולם", באיזה מצב שיהי) - א"כ נמצא, שה"ה קבלה אחת ושווה ("שלא יעשהו עוד") עבור כל הפעמים שעבר על חטא זה⁴⁶, ולכן גם הריצוי הנפעל על ידי הקרבן על מין חטא זה הוא שווה בכל פעם ופעם.

ואע"פ שצריך להביא קרבן בפ"ע "על כל פעם ופעם" (אם לא היו בהעלם אחד) - ואין חטאת אחת מכפרת על כמה מל"ת (שלא נעשו בהעלם אחד) - הוא מפני שאינו דומה מצב האדם והמקום וכו' בכל פעם ופעם [שלכן תשובה שלימה היא באותו מקום וכו'⁴⁷ - כי זה שאינו עובר על עבירה זו במצב אחד

מביא גם קרבן. וכפשטות משמעות המשל הנ"ל, שדימו הבאת חטאת לריצוי המלך על ידי פרקליט, שאין זה שייך להעברת הרע מנפש החוטא, אלא לריצוי המלך. כלומר: אף שהאדם גמר בלבו בלב שלם "שלא יעשהו עוד" ושוב אין עליו שם רשע⁴² - מ"מ אין הקב"ה מוחל לו העונש עד שיביא קרבן, בדוגמת ריצוי המלך ע"י פרקליט.

והא שבביטול מ"ע אין צורך בקרבן שתתקבל גמירת לבו ושיומחל לו העונש - היינו מפני שהמרידה במלך היתה רק על ידי שב ואל תעשה⁴³, ולכן מספיקה תשובה לחוד (הקבלה בלב שלא למרוד עוד במלכותו ית' כו') שיומחל לו חטאו; משא"כ בל"ת, שהמרידה היתה על ידי מעשה⁴³, לא מספיקה הקבלה בלב⁴⁴ "שלא יעשהו עוד", אלא צריך גם הבאת קרבן⁴⁵.

[אבל לענין קינוח לכלוך החטא י"ל שאין צורך בקרבן חטאת, דכיון שעבר רק בשוגג,

42) ראה בארוכה לק"ש ח"ז ע' 197 ואילך (וש"נ) שע"י עזיבת החטא בלבד נעשה איש כשר אף אם עדיין לא נתכפר לו עונו. ע"ש.

43) ראה חדא"ג מהרש"א יומא פו, א ד"ה עבר על עשה. 44) להעיר מתורת העולה (להרמ"א) ח"ב ספ"א - הטעם הי"ב (מהרלב"ג) על קרבנות: רצה השי"ת שיהי' עם התשובה הקרבת הקרבן כדי שיתישב יותר בלב החוטא שכבר נתכפר לו אותו החטא כי לא יצויר אצל המון האנשים שיהי' האדם רשע ואח"כ יתנקה מרשעו בתשובתו בלבבו בזולת מעשה כלל ולזה צוה השם יתעלה שיעשה אלו הקרבנות כו'. ע"ש.

45) וראה בית אלקים (להמבי"ט) שער התשובה ספ"ב - שהטעם שבזמן המקדש אין כפרה לשוגג בלי קרבן (אף שבזמן שאין ביהמ"ק קיים יש כפרה בלי קרבן) - הוא מפני שחטא בזמן המקדש הוא חמור יותר, כי "מעזי פנים נגד השכינה". דמיון העבר העובר על דברי האדון בפניו". ומשמע לכאורה, שהצורך בקרבן הוא לכפר על המרידה (היתירה) נגד ה'.

46) ע"ד הנ"ל סעיף ב לענין עולה, אלא ששם שייכת לקבלת עול מלכות שנכללת בזה כל מ"ע ומל"ת, ואילו בחטאת ששייכת לגמירת הלב בשייכות לחטא זה, נכללות רק כל הפעמים שעבר על חטא זה.

47) יומא פו, ב. רמב"ם הל' תשובה רפ"ב. - וזהו העילוי כאשר התשובה היא באופן ד"יעיד עליו יודע תעלומות שלא ישוב לזה החטא לעולם".

חטא זה - בכלל) שווה ממש בשתי הפעמים.
משא"כ להגירסא "אם הביא לא כפר",
כפרת חטאת שייכת לטהרת הרע שעל ידי
מעשה החטא, שבזה כל מעשה של חטא הו"ע
בפ"ע, כי בכל מעשה חטא "נכנס" עוד רע
בנפשו⁴⁸ וצריך פעולה בפ"ע להוציא את הרע
של כל פעם ופעם⁴⁹. ולכן הקרבן שהפריש על
חלב שאכל אמש אינו יכול לכפר על אכילת
חלב של יום זה⁵⁰.

אינה הוכחה שלא יעשהו במצב אחר] - ולכן
צריך תשובה וקבלה בפ"ע על כל פעם ופעם
(בהתאם למצב האדם והמקום וכו' שבפעם זו)
ובדרך ממילא צריך גם קרבן בפ"ע, כי עזיבת
החטא פירושה עזיבת מעשה חטא (גם) באופן
זה שנעשה אז;

אבל בדיעבד מועיל הקרבן שהפריש על
חלב שאכל אמש לכפר על חלב שאכל היום -
כי סו"ס אין כאן עקירת שם קרבן מחטא לחטא,
כיון שתוכן הקרבן (קבלת האדם שלא יעשה

החילוקים בזה - באיזה ענין נתוסף הרע ע"י כל פעם ופעם
ובאיזה לא. ע"ש.

(50) וראה במקורי הדברים הביאור בזה ע"ד הפנימיות.

(48) ראה אגה"ת פ"ז (צז, ב): ואפילו בכפילת חטא אחד
פעמים רבות מאד.

(49) וראה לקו"ש חי"ט (ע' 395 ואילך). לקו"ש ביאורים
בלקוטי לוי"צ על אגה"ת (קה"ת, תשנ"ב) ע' 6 ואילך)

דרכי החסידות

מלוקט מכתבי
כ"ק אדמו"ר מוהרריי"צ מליובאוויטש נ"ע

מסכת אהבת ישראל של הבעש"ט

"תורה שלימה בת הרבה הלכות, פיתח מורנו הבעל שם טוב במסכת אהבת ישראל עוד בזמן היותו נסתר, וכשהגיע הזמן המאושר ובשמים הכריחו אותו להתגלות, הגביר הבעל שם טוב בין שאר פעולותיו את דרכו באהבת ישראל"

על עניינים כאלה צריכים להיות אצל הרבי

החסיד ר' גרשון דוב התאונן בפני הרה"ח והרה"ג ר' הלל מפאריטש, שהזולת לא אכפת לו, - הוא לא התכוון לגשמיות, שכן הוא עצמו היה עני מרוד, כוונתו היתה בענינים רוחניים - ענה לא ר' הלל: בכלל על ענינים כאלה צריכים להיות אצל הרבי, רק מפני שזה ענין פחות ביותר, לא הולכים אל הרבי על כך.

ר' הלל ספר אז שכאשר החסיד ר' בנימין קעלצקר היה מתפלל - זה פעל על המאזינים פתיחת המוח, כלומר בעניין השגה והבנה, וכאשר החסיד ר' פנחס היה מתפלל - זה פעל פתיחת הלב על כל המאזינים, גם על אנשים פשוטים.

(ספר השיחות התש"ג משיחת א' דחג השבועות עמ' ק"ל-א).

האור מאצילות שהתגלה בגמ"ח הפשוט

בפלוצק היה חסיד חנווני בשם ר' ישראל. הוא היה נוסע אל ה"צמח צדק". היה יהודי פשוט. פעם אחת היה בליובאוויטש אצל ה"צמח צדק" בפרשת וירא, ושמע מאמר חסידות מהרבי שאברהם אבינו היה נדיב בגופו בממונו ובנפשו, והרבי ה"צמח צדק" הביא את מאמר הפרדס

בשם ספר הבהיר: אמרה מדת החסד לפני הקב"ה כו'. והרבי הוסיף, שאברהם אבינו בהיותו כאן למטה החליף בגמילות חסד שלו בגשמיות את ספירת החסד של אצילות. במילא מובן שאברהם אבינו היה למעלה ממידת החסד של אצילות, שהרי אם מדת החסד של אצילות היתה למטה, לא היתה יכולה להתלבש בגשמיות, ואילו אברהם אבינו המשיך את החסד בגשמיות, וזאת מפאת מעלת הנשמה בסוד הבריורים.

ר' ישראל שמע את הדברים ושינן אותם. את כל המאמר לא תפס, רק מילים בודדות החדירו אותו ואותן הוא שינן לעצמו - פעם היה הסדר כשחסיד שב לביתו מליובאוויטש ערכו לו קבלת פנים והתאספו לשאול אותו על מה ששמע וראה - ושאלו את ישראל החנווני, אולי אתה יכול לחזור על המאמר, והוא ענה בשלילה, רק כמה מילים ששיננתי לעצמי, והוא חזר בפניהם על הפסקה האמורה. לאחר מכן יצא למסחרו כדרכו. בשוק היה גם נחמן החנווני ויוסף החנווני, והחליט ישראל החנווני להיכנס אל נחמן החנווני לבקש ממנו גמ"ח. הוא לא נצרך אז לכסף, אך בשומעו מהרבי המעלה שבגמ"ח, רצה לזכות את חברו במצות גמ"ח. כך עשו גם נחמן ויוסף החנוונים וכך נהגו כל יום להלוות אחד לשני גמילות חסד.

כשבא ישראל החנווני שוב לליובאוויטש, יצא ה"צמח צדק" לבית המדרש ושאל אחד הגבאים על ישראל החנווני, מי הוא? ולא ידעו, כי הוא היה מהחסידים הבלתי מפורסמים. ושאל ה"צמח צדק" את חיים בער שענה לו שזה ישראל החנווני מפלוצק, והורה ה"צמח צדק" להכניסו אליו. כשר' ישראל נכנס אל ה"צמח צדק", שאל אותו הרבי מה היא העבודה שלו, וענה שהוא קם בחמש בבוקר, אומר תהילים, שותה תה, מכין עצים והולך לבית המדרש להתפלל. אחרי התפילה הוא לומד פרק משניות, הולך לביתו, אוכל ויוצא לשוק. לעת מנחה הולך שוב לבית המדרש להתפלל מנחה, לומד "עין יעקב", מתפלל מעריב ושב לביתו.

ממשיך ה"צמח צדק" ושואל אותו: נו, צדקה? אמר לו ר' ישראל שהוא אדם עני ואין ביכולתו לתת. ה"צמח צדק" המשיך לשאול אותו עד שהביא אותו לספר על התנהגותו בגמילות חסדים. לאחר מכן שאל אדמו"ר מוהר"ש את ה"צמח צדק" - להיותו יותר מקורב לאביו וגם דר יחד איתו במעונו - מה ראית עליו? ענה לו ה"צמח צדק": ראיתי על ישראל החנווני עמוד אור של חסד דאצילות.

(ספר השיחות ה'תש"א עמ' לה ואילך)

מסכת אהבת ישראל של הבעש"ט

"אהבת ישראל" בן מאתים השנה ויותר, שנטע מורנו הבעל שם טוב נ"ע בעדת החסידים לכל מפלגותיהם, הענפים השונים שבאילנה דחיי, תלמידי מורנו הבעל שם טוב ותלמידי תלמידיו החבריא קדישא זי"ע שהקיפו - בלי עין הרע - שלשת רבעי - כ"י - של כלל ישראל, היתה לה השפעה טובה גדולה גם על היראים ושלימים שבחלק הרביעי בכלל ישראל, בפרט זה של אהבת ישראל.

אהבת ישראל היא ירושה שהנחיל מורנו הבעל שם טוב לכלל ישראל. בזכרוני משנת תרנ"ו ישנה רשימה איך שביום מלואת לו שש עשרה שנה - בשנת תע"ד - הגיע הבעל שם טוב, באמצעות אימרה מסויימת ששמע מאליהו הנביא, לדרך בעבודה שהיא היא המקור לאהבת ישראל זו שנטע מורנו ורבנו הבעל שם טוב נ"ע בתלמידיו הקדושים ובמקושריו, כשנתמנה לנשיא עדת הצדיקים.

כידוע, נתקבל מורנו הבעל שם טוב נ"ע עוד בקטנותו בעדת הצדיקים הנסתרים, וגדל מזמן לזמן בעילוי אחר עילוי. את מעמדו ומצבו האמיתי של הבעל שם טוב לא ידעו הרבה שנים גם גדולי עדת הצדיקים הנסתרים ונשיאם הגאון הצדיק ר' אדם בעל שם.

מורנו הבעל שם טוב היה צדיק נסתר גם בפני עדת הצדיקים הנסתרים ונשיאם הקדוש. תודות לכשרונותיו המופלאים ומדותיו הטובות נתקבל בהיותו בן תשע עשרה שנה בועד החבריא קדישא בתור חבר טוב כאחד מהם.

משנתבסס מעמדו של הבעל שם טוב נ"ע בעדת החבריא קדישא של הצדיקים הנסתרים, הציע בפניהם דרך חדשה בעבודת הצדיקים: להקדיש שימת לב גם על האנשים הפשוטים, לחזקם בעבודתם הפשוטה, בתפלתם ואמירת תהלים בתמימות, ולהשתדל להושיב מלמדים בעיירות ובמושבים של אנשים פשוטים אלה כדי ללמד את ילדיהם תורה וגם לומר אגדה בפני המבוגרים.

הצעתו זו של הבעל שם טוב התקבלה ובמשך כמה שנים כבר ראו את הפירות הטובים והתועלת הרבה ממנה. עם התמנותו של הבעל שם טוב לנשיא קיבלה דרכו זו של הבעל שם טוב בקירובם של האנשים הפשוטים עמדה נרחבת.

דרך הבעל שם טוב שעסק בה כל ימיו וגם ביקש את חבריו מהחבריא קדישא לנהוג כך: לזכות אנשים נשים וטף שבבתיהם ובמקומות עבודתם, יודו ויברכו את שמו של הקב"ה עבור בריאותם ופרנסתם, על ידי שעל שאלות על מצב בריאותם ופרנסתם שלהם ושל בני ביתם - יענו בדברי שבח והודיה להקב"ה - נתפרסמה ביותר בין קהל עדת ישורון במאות עיירות וישובים.

עוד בזמן נשיאותו של הגאון הצדיק ר' אדם בעל שם, כשמורנו הבעל שם טוב היה חבר ועד השלשה של עדת הצדיקים הנסתרים, הציע הבעל שם טוב לנשיא ולחבריא קדישא שבעבודתם הקדושה יקדישו חלק רב לעבודה נרחבת להקניית המדה הטובה של אהבת ישראל.

תורה שלימה בת הרבה הלכות, פיתח מורנו הבעל שם טוב במסכת אהבת ישראל עוד בזמן היותו נסתר, וכשהגיע הזמן המאושר ובשמים הכריחו אותו להתגלות, הגביר הבעל שם טוב בין שאר פעולותיו את דרכו באהבת ישראל, פעולה שבמשך זמן קצר משכה אלפי משפחות בערים ועיירות להתקרב אל דרך הבעל שם טוב נ"ע.

(ספר השיחות התש"ג עמ' קנד ואילך)

”אדם כי יקריב מכם קרבן לה”

(א, ב)

”אדם כי יקריב מכם” – מכם ובכם הדבר תלוי.

ענינו של הקרבן הוא, קירוב הכוחות והחושים לה'. והתורה אומרת ”אדם כי יקריב” – בכוא האדם להתקרב לה', הנה ”מכם קרבן לה” – לא יהיה הקרבן רק בהמה גשמית, אלא גם ”מכם ממנו עצמו, מהבהמה הפנימית שלו, מהנפש הבהמית שבלבו. והיות שזו המשמעות הפנימית של הקרבן, הרי ”מכם קרבן לה” מכם ובכם הדבר תלוי.

ולכן אל יאמר האדם, איך אתקרב לאלוקות? וגם המכיר את מהותו העצמית, ויודע שהוא התלכלך מדברים שאינם טובים ושהוא בתכלית הריחוק מאלוקות, אל ישאל שאלה זו ”כיצד אתקרב לאלוקות”? כי ”מכם ובכם הדבר תלוי” – וכל אחד מישראל יכול לומר ”מתי יגיעו מעשי למעשה אבותי אברהם יצחק ויעקב”, ואין בזה הגבלה כלל. ואין שום דבר שיכול למנוע ולעכב חלילה, מלעלות ולהגיע ולהתקרב לאלוקות.

(כ”ק אדמו”ר מוהרי”צ מליובאוויטש - ספר המאמרים תש”י עמ' 113)

